

Ekonomistyrningspolicy för Ragunda Kommun

Kommunernas ekonomiska förvaltning regleras av kapitel 8 i kommunallagen. Där stadgas bland annat att kommunfullmäktige skall meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen. Kommunstyrelsen och övriga nämnder skall även tillämpa lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Redovisningsprinciper som är särskilt betydelsefulla framgår av kommunens årsredovisning. För att förtydliga ansvar och befogenheter har nedanstående ekonomistyrningsprinciper utarbetats. I ekonomistyrningsprinciperna fastslås regler och principer som syftar till att skapa effektivitet i ekonomisk planering och uppföljning samt i det samlade resursutnyttjandet.

1 ANSVARFÖRDELNING - ARBETSSÄTT

1.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige har det samlade ansvaret och styr kommunens nämnder och övriga förvaltningar. Den centrala styrningen gentemot nämnderna sker via fullmäktiges antagande av budget. Ragunda kommun använder sig av rambudgetering i kombination med målstyrning. Kommunfullmäktige fastställer senast i juni en budgetram för resp. styrelse/nämnd (inklusive direktiv och resultatmål) för nästkommande år utifrån de övergripande målen.

Den definitiva budgeten inklusive fyra planeringsår beslutas under november månad året före budgetåret. Kommunfullmäktige beslutar även om investeringsanslag. Utifrån fastställd budget får kommunfullmäktige uppföljning under budgetåret i form av delårsrapporten per augusti månad samt i samband med årsredovisningen. Även om kommunfullmäktige har rätten att under året omdisponera medel för/mellan nämnder och styrelse bör denna rätt behandlas ytterst restriktivt.

1.2 Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Kommunstyrelsen har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Detta görs genom att under året ha uppsikt över verksamheten så att den utförs så optimalt och effektivt som möjligt inom beviljade resurser. För att uppnå detta kräver kommunstyrelsen inlöpande ekonomisk uppföljning (månadsuppföljningar samt delårsrapport) från nämnderna och förvaltningarna för månaderna februari – maj och juli – november. Delårsbokslutet per augusti är mer genomarbetat och innehåller förutom ackumulerat utfall även helårsprognos. Utvärdering görs i samband med bokslut. Kommunstyrelsen ska, om beslutad budget inte kan hållas, till kommunfullmäktige föreslå åtgärder för att uppnå balans.

Kommunstyrelsen kan under budgetåret omdisponera budgetmedel inom sin egen verksamhet. Omdisponeringen skall dock göras senast innan utgången av juni månad. Vid extraordinära händelser kan omdisponeringen ske efter utgången av juni månad. Uppföljning av investeringar sker i samband med månadsrapport och delårsrapport. Slutredovisning av färdiga projekt ska företrädesvis göras fortlöpande.

1.3 Nämndernas/styrelsens ansvar

Nämnd/styrelse ansvarar för att förvaltningarna drivs i enlighet med av kommunfullmäktige fastställda mål och direktiv samt gällande lagstiftning och regler i övrigt. Nämnd/styrelse ansvarar för att förvaltningarna drivs inom den av kommunfullmäktige fastställda budgeten. Vid en konflikt mellan ekonomi och verksamhet är det främst ekonomin som utgör gränsen för verksamhetens omfattning. Nämnd/styrelse är skyldig att vidta åtgärder vid befarat underskott.

Om den beslutade budgeten visar sig otillräcklig ska nämnd/styrelse i första hand vidta åtgärder för att omdisponera tillgängliga resurser inom nämndens/styrelsens samlade ram och i andra hand hos kommunfullmäktige aktualisera behov av att ändra mål och inriktning för verksamheten.

Omdisponering av budgetmedel inom nämnd/styrelsens verksamhetsområde skall dock göras senast innan utgången av juni månad. Vid extraordinära händelser kan omdisponeringen ske efter utgången av juni månad. Ändringar inom nämnds verksamhetsområde avrapporteras till kommunstyrelsen.

Nämnd/styrelse ska rapportera till kommunstyrelsen enligt fastställd tidplan för budget, uppföljning och bokslut samt därutöver i den omfattning som beslutas av kommunstyrelsen.

1.4 Chefernas ansvar

Förvaltningschefen ansvarar för verkställande och uppföljning av den löpande verksamheten. Förvaltningschefen ansvarar för att ta fram beslutsunderlag till nämnd/styrelse. Vid befarade underskott ansvarar enhetschef/verksamhetschef inom sitt delegerade ansvarsområde för att rapportera det befarade underskottet till förvaltningschef samt att vidta åtgärder för att uppnå balans. Om förutsättningarna i budgeten inte längre stämmer eller kan följas ansvarar förvaltningschef för att ta fram förslag till omprioriteringar och åtgärder för att nå budget i balans. Förvaltningschef ansvarar vidare för att lämna underlag till kommunledningens analyser och rapporter enligt lämnade anvisningar.

Förvaltningschef/ Verksamhetschef/ Enhetschef ansvarar på respektive nivå för att verksamheten bedrivs inom av nämnd/styrelse fastställd inriktning och budget. Verksamheten ska följas upp regelbundet och avvikelser åtgärdas. Verksamhetschef/enhetschef ansvarar för att återrapportering sker till förvaltningschef.

Övriga i förvaltningen som är ekonomiskt ansvariga skall av närmsta delegerande chef ha fått en genomgång av vilka kostnader/intäkter som ingår i ansvaret samt vad som händer med den avvikelse som uppstår mot årsbudgeten. En grundprincip vid delegering av ansvar är att ansvar och befogenhet ska följas åt. Ansvar ska endast utkrävas för åtgärder och områden som ekonomiskt ansvarig också kan påverka.

Chefer i organisationen förutsätts vara lojala gentemot fattade beslut. Verksamheten skall genomföras utifrån tydliga politiska beställningar och genomföras på ett effektivt sätt med hög kvalitet. Verksamheten skall också bedrivas med hushållning av resurser och inom angivna ekonomiska förutsättningar. Inköp och åtaganden vars huvudsakliga syfte är att använda de medel som står till förfogande och som inte nödvändigtvis behövs i den normala verksamheten får inte förekomma. Chefernas agerande skall styras inte bara av omsorg om den egna verksamheten utan också av hänsyn till kommunens organisation i allmänhet.

1.4.1

Upphandling

Enbetschef / verksamhetschef får besluta om upphandling under 50,0 tkr per år, samt avrop enligt träffade ramavtal och inom ramen för anvisade anslag.

Förvaltningschef får besluta om upphandling upp till nivå för direktupphandling, samt avrop enligt träffade ramavtal och inom ramen för anvisade anslag.

2 FINANSIELLA MÅL

Fr.o.m. 1 december 2004 har lagändringar avseende God ekonomisk hushållning trätt i kraft.

Regelförändringarna innebär i korthet följande punkter:

- Mål och riktlinjer ska finnas för god ekonomisk hushållning
- Återställningstiden för negativa resultat förlängs till 3 år
- Synnerliga skäl för att inte återställa negativa resultat i budget och årsredovisning
(I författningskommentarerna preciseras de synnerliga skälen)
- Upprättande av åtgärdsplaner vid negativa resultat
- En delårsrapport ska behandlas av fullmäktige
- Revisionen ska granska finansiella mål i årsredovisning och delårsrapport
- Laglighetsprövning av balanskravet i budgetbeslutet upphör

För att uppfylla kravet om god ekonomisk hushållning har kommunfullmäktige fastställt följande finansiella mål:

2.1 Finansiella mål 2016-2018

Ragunda Kommun har fyra övergripande mål som alla härleder till den övergripande visionen. Visionen är 100% Ragunda. Vi ger alltid 100% för Ragunda. Vi kan inte göra allt – men det vi gör ska vi göra till 100%. För att uppfylla visionen och skapa förutsättningar för kommunen att fortleva finns fyra övergripande 100% mål. Det handlar om befolkningsunderlag (100 nya personer 2015-2020), arbetstillfällen (100 nya jobb 2015-2020) ett positivt besöksnetto med 100 000 besökare fram till 2020 samt att vi ska ge 100% service till medborgarna.

Till visionen och de övergripande målen finns fyra ledord som ska genomsyra kommunens arbete. De fyra ledorden är: Kreativitet, Kompetens, Kommunikation och Kvalitet. Målen är ett av de viktigaste styrmedel som kommunen har. Ragunda Kommun har också valt ett

strategiområde att jobba med och det är Kultur. Ragunda Kommun har nu fastställt 5 finansiella mål, enligt nedan. Även revisorerna har påpekat vikten av att tydliggöra de finansiella målen.

KOMPETENS

Likviditeten skall motsvara minst 1 månads personalkostnad vilket motsvarar ca 20 miljoner kronor.

KOMMUNIKATION

Resultatet skall vara 1,5% 2016 av skatteintäkter och generella statsbidrag för att sedan öka till 1,75% 2017 och nå 2,0% 2018.

KVALITET

Soliditeten skall öka mot föregående år men alltid vara minst 15%

KREATIVITET

Investeringarna får inte överstiga 70% av årets avskrivningar för perioden 2017-2018. Sedan tidigare finns dock ett beslut på att vi ska investera för 100% av avskrivningarna under 2016 och det får stå kvar.

KULTUR

För att uppnå en långsiktig, stabil ekonomi ska amortering ske enligt fastställd plan och enligt beslut om att skogsintäkterna ska användas för amortering.

2.2 Resultatmål

Resultatets andel (%) av skatteintäkter och generella statsbidrag fastställs under perioden 2016-2018 enligt tabell nedan.

2016	2017	2018
1,5 %	1,75 %	2,0 %

2.3 Balanskrav

Kommunen har sedan 2014 ett underskott på 6,8 miljoner som skall återställas.

2.4 Soliditet

Soliditeten ska årligen öka mot föregående år. Soliditeten visar kommunens egna kapital i förhållande till de totala tillgångarna och är ett uttryck för kommunens långsiktiga finansiella styrka. Kommunens soliditet vid 2014 års bokslut var 14,9 %, exkl pensionsskuld före 1998.

2.5 Nettoinvestering

Investeringarna bör under åren 2017-2018 inte överstiga 70 % av den tvååriga periodens avskrivningar. För 2016 får investeringarna uppgå till 100 % av avskrivningarna enligt beslut i Kf § 69, 2013-11-27. I Kf § 30, 2014-06-25 fattades beslut om att fiberetableringen i kommunen inte skall hanteras inom kommunens vanliga investeringsbudget. Detta då kostnaden för investeringarna, avskrivningarna och ränta täcks av Servanet genom arrenden. Detta innebär att investeringen är kostnadsneutral och dessutom kommer att generera intäkter på sikt. Inga kostnader under 1 pbb aktiveras som investering utan anses vara drift. From 2015-01-01 använder sig Ragunda Kommun av komponentavskrivningar på anläggningstillgångar med ett totalvärde på över 2 miljoner kronor. Komponentavskrivning är en avskrivningsmetod för materiella anläggningstillgångar och grundar sig på att olika komponenter i en fastighet/byggnad/maskin särskiljs och skrivs av var för sig, det utgår ifrån att varje separat del anses ha olika lång livslängd och den tid de kan användas därför skiljer sig åt.

2.6 Kassalikviditet

Kommunens likviditet ska minst motsvara en månads personalkostnader. Kassalikviditeten visar kommunens betalningsförmåga på kort sikt. Likviditetskalkyl bifogas månadsrapporten.

2.7 Lån

Ramar för upptagande av nya lån skall tas av Kommunfullmäktige medan omsättning av lån som förfaller under året beslutas av Kommunstyrelsen.

3 EKONOMISTYRNINGSREGLER-/PRINCIPER

3.1 Budgeteringsmetod

Ragundas kommun använder sig av rambudgetering med målstyrning. Utifrån ekonomiskt läge tilldelas styrelse och nämnder anslag för förvaltningen. För att inte kommunens ekonomi ska äventyras är det av yttersta vikt att samtliga nämnder och styrelser tar sitt ansvar och håller sig inom de budgetanslag som beslutas av kommunfullmäktige. Budget skall åtföljas av skriftliga kommentarer. Vid befarade negativa budgetavvikelser måste åtgärder omedelbart sättas in som säkerställer kommunens budgeterade resultat. För att den kommunala verksamheten ska bedrivas så effektivt som möjligt måste det ske en ständig omprövning utifrån behov och ekonomi.

3.2 Anslagsbindning

3.2.1 Driftbudget

Kommunfullmäktige tilldelar styrelse och resp. nämnd en ekonomisk ram för att bedriva verksamheten. Budgetramen bör vara kopplad till direktiv och resultatmål. Budgetmedlen fördelas sedan av styrelse och resp. nämnd genom budgetering av kostnader och intäkter för styrelsens-/nämndens olika förvaltningar. Inför fullmäktiges beslut (normalt under november) om budget för kommande år skall budget per verksamhetsområde rymmas inom den tilldelade budgetramen. Personalbilagor till samtliga verksamheter skall upprättas. Önskar styrelse-/nämnd omfördela budgetramen inom sin verksamhet med ledning av årsbokslutet kan styrelse-/nämnd besluta om detta. Dock skall sådan omdisponering av budgeten vara gjord senast under juni månad. Nämnd skall dock avrapportera sådana omdisponeringar till utskott eller om sådant saknas direkt till kommunstyrelsen. Anser utskottet eller nämnden själv att förändringen mellan verksamheter är av betydande omfattning kan nämnden låta kommunstyrelsen/kommunfullmäktige fastställa denna förändring särskilt.

3.2.2 Investeringsbudget

Anslagsbindningsnivån avseende investeringar är per delverksamhetsområde (vatten och avlopp, gator, fastigheter med flera). Detta innebär att styrelse-/nämnd ej kan flytta investeringsmedel mellan olika områden utan särskilt beslut från utskottet inom respektive förvaltning eller om sådant saknas skall ärendet gå till kommunfullmäktige. Samtliga investeringar framgår av den specifikation som finns i budgetdokumentet. Kommunfullmäktiges beslut om investeringsbudget för kommande år innebär att en ekonomisk ram för investeringen har beslutats. Innan en investering får påbörjas eller genomföras skall anmälan ske till utskott eller om sådant saknas till

kommunstyrelsen genom delegationsbeslut. Anmälningsplikten gäller för investeringar över 1 mkr.

Till anmälan i kommunstyrelsen skall följande underlag bifogas:

- Beskrivning av investeringen
- Verksamhetsmässiga konsekvenser
- Komplet kostnads kalkyl (förkalkyl) inkl. eventuella projekteringskostnader.
- Beräknad investeringsperiod.
- Beräknad årlig driftskostnad och i förkommande fall uppgift (vid ersättningsinvestering) om avgående driftskostnader.

Efter investeringsprojektets avslutade skall efterkalkyl med samma uppställning som förkalkylen upprättas och delges kommunstyrelsen.

3.2.3

Ekonomisk månadsrapport till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen får vid varje sammanträde en redovisning av ekonomisk månadsrapport av verksamheterna. Syftet med denna är att få en överblick av verksamheternas utfall och hur efterföljelsen av budget ser ut.

Månadsrapporten är inte att betrakta som ett delårsbokslut.

För att kommunstyrelsen ska få en bra ledning och styrning av ekonomin är det en förutsättning att ekonomirapporterna presenteras och innehåller den information som KS-ledamöterna behöver. Kommunstyrelsen ska omgående (max 14 dagar) fatta beslut så att verksamheten/er kan vidta erforderliga åtgärder vid budgetavvikelse.

Följanden innehåll ska finnas med i ekonomirapporten:

- Resultat och balansräkning för perioden och ackumulerat
- Resultat per förvaltning (ackumulerat)
- Resultat per förvaltning med redovisning av intäkter i respektive förvaltning
- Personalkostnader totalt
- Personalkostnader per förvaltning
- Investeringar
- Likviditet
- Lånerapport
- Kommentar om orsak från förvaltningarna som avviker från budget (både positivt och negativt)

3.3 Ombudgetering av investeringar

Vad gäller anslag för investeringar som ännu ej ianspråktagits eller färdigställda skall ombudgetering begäras hos utskott eller om det saknas hos kommunstyrelsen. Begäran om ombudgetering skall vara ekonomikontoret tillhanda tillsammans med verksamhetsberättelserna för att specificeras i årsredovisningen.

3.4 Taxor och avgifter

En annan viktig aspekt i kommunens ekonomi är de taxor och avgifter som kommunen tar ut. När det gäller taxor och avgifter har respektive verksamhet inriktning för hur mycket som taxan/avgiften ska täcka av kostnaden. Dock aldrig mer än 100%. Taxor och avgifter ska årligen/eller efter de beslut som tagits revideras. Taxor och avgifter beslutas av kommunfullmäktige.

3.5 Personalkostnader

Personalkostnader budgeteras i ekonomisystemet Personalbudget dit underlag inhämtas direkt från lönesystemet.

3.6 Regler för lokaler

Det ska finnas en hållbar modell för hantering av kostnader och intäkter gällande kommunens fastigheter.

3.7 Pensionskostnader

En översyn av hur kommunen ska hantera de framtida pensionskostnaderna bör genomföras. Översynen ska redovisa hur framtida kostnader ska finansieras med utgångspunkt i hur kostnadsbilden ser ut.

3.8 Kommunens lån

Nya lån ska i första hand tas upp till investeringar som genererar intäkter eller minskade driftkostnader. Låneskulden ska amorteras i den takt ekonomin tillåter (se policyns avsnitt om amortering av lån).

Ramar för upptagande av nya lån beslutas av Kommunfullmäktige. Omsättning av lån som förfaller under året beslutas av kommunstyrelsen och kan delegeras till ekonomiansvarig att utföra. Inom ramen för vad likviditeten tillåter får Kommunstyrelsen lösa lån som förfaller.

3.9 Placering av pengar

Ragunda kommun ska ha minst 20 miljoner i kassan för att kunna betala fakturor, löner osv. Utöver det kan pengar placeras på ett räntebärande konto. I kommunens ekonomi finns det också stiftelser/fonder som under åren blivit skänkta till kommunen med förbehåll om vad dem får nyttjas till. Även dessa pengar får placeras på räntebärande konto. Uppdrag delegeras till ekonomiansvarig.

3.10 Skogsintäkter

Avkastningen från skogen ska (efter avsättning till skogsvårdande åtgärder) användas till nedsättning av pensionsskuld, amortering av lån som inte omfattas av punkt 5 (amortering) eller investeringar som genererar intäkter eller minskade driftkostnader. Vid försäljning av skogsmark skall intäkterna oavkortat användas till amortering av lån. (utdrag ur kommunens policy/målsättning med kommunens skogar)

3.11 Lån till externa intressenter

Ragunda Kommun ska ej låna ut pengar till externa intressenter. Däremot kan kommunen ge bidrag till föreningar och medfinansiera projekt som är viktiga för kommunens utveckling.

4. BORGENSPOLICY

Borgenspolicyn syfte är att ha en konsekvent hantering av borgensärenden. Den skall upplysa kreditgivare och andra intressenter om på vilka grunder kommunen ikläder sig borgensansvar och utgöra riktlinje för tjänstemäns och politikers handläggning och beslut. Kommunfullmäktige kan dock besluta, om man bedömer särskilda skäl föreligga, att avvika från policyn.

4.1 Borgensåtagande

Borgensåtaganden är ingen tvingande eller obligatorisk verksamhet för kommunen. Kommunen kan själv bestämma borgensåtagandenas ändamål och omfattning med beaktande av ekonomiska konsekvenser och kommunens kompetens enligt gällande lagstiftning. Kommunen har en restriktiv inställning till borgen. Kommunens huvudprincip är att inte åta sig borgensansvar gentemot banker eller andra kreditgivare. Om det undantagsvis aktualiseras frågor om kommunala borgensåtaganden ska sådana ärenden tas upp till särskild prövning i kommunfullmäktige.

4.2 Borgen – helägda bolag

Borgen kan lämnas till av kommunen helägda bolag för lån till investeringar. En årlig avgift tas ut på borgensbeloppet.

4.2 Riskbedömning och säkerhet

Att ingå borgen innebär alltid en risk. I beslutsunderlaget ska ingå en bedömning av den risk borgen medför för kommunen och hur stort inflytande ett sådant risktagande kan få för kommunens ekonomi. Kommunen ska alltid undersöka möjligheten att ta ut säkerheter i de fall gäldenären inte är ett helägt kommunalt bolag. Säkerhet kan bestå av pantbrev eller företagsinteckning. Om utrymme för säkerheter saknas ska kommunen upprätta ett avtal med gäldenären där kommunens rätt till fastigheten/objektet fastställs i händelse av konkurs. Alla borgensåtaganden med investeringsändamål ska innehålla krav på att gäldenären fullvärdesförsäkrar investeringen under hela åtagandet. Beviljad borgen bör tids- och beloppsbegränsas.

4.3 Borgensavgift

En borgensavgift skall täcka de administrativa kostnaderna för borgensåtagandet samt utgöra kompensation för risktagandet och ersättning för den påverkan på kommunens kreditvärdighet som borgensåtagandena har. Borgensavgift är en årlig avgift på den aktuella lånesumman som täcks av borgen. Borgensavgifter tas inte ut avseende borgen som lämnats tidigare än när denna policy gäller.

Tre olika borgensavgifter kan användas:

- 0,6 % av lånebeloppet i de fall kommunen ej erhåller någon säkerhet för borgensåtagandet.
- 0,25 % av lånebeloppet då kommunen erhåller säkerhet för borgensåtagandet i form av pantbrev. Denna avgift skall även kompensera den risk det finns för att panten vid en realisering inte täcker borgensbeloppet.
- 0,10 % av lånebeloppet vid borgen för byggnadskreditiv. Byggnadskreditivet löper under kort produktionskedje. När byggprojektet avslutas aktualiseras nya lån.

4.4 Rapportering

Förutom i årsredovisningen redovisas under året ingångna och infriade borgensåtaganden i tertialbokslutet.

Styrmodell för Ragunda kommun

